

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

μεταξύ

6410341

ΔΥΟ ΦΙΛΩΝ.

1

“ Ἐκ Θεοῦ τε ἀρχεσθαι, καὶ εἰς Θεὸν ἀναπαύεσθαι.”

“ Εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἀρεστὸν, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην.”—Πρὸς Γαλάτ. ἀ. 10.

ἰοιηοι

ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ,

Ἐν τῷ ἔξ Ἀμερικῆς Φιλελληνικῆς Τυπογραφείῳ
Διευθυνομένῳ παρὰ τοῦ Λίδεσίου
I. I. Ρόβερτσον.

αωλῆ.

1838

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

ΦΙΛΗΜΩΝ, ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΣ.

Ὁ ΚΤΡΙΟΣ ΦΙΛΗΜΩΝ, ἔμπορος πολυχνίς τι-
 νός, διηγούμενος εἰς ἓνα λογιώτατον συγγενῆ
 του τὰ διάφορα δυσυχῆ συμβάντα, τὰ εἰς ὀ-
 λίγῃ καιροῦ διάστημα ἀφαρπάσαντα τὸ ἥμισυ
 τῆς καταστάσεώς του, ἐξεφώνει, — ὦ Χάρε διὰ
 τί δὲν μ' ἐπῆρες! Οὗτος ὁ Φιλῆμων εἶχε μὲν
 χάσει πολλά, ἀλλ' ὅμως δὲν ἦτον ὁ δυσυχέστε-
 ρος τοῦ ἐπαγγέλματός του, ἐπειδὴ εἶχεν ἐτ'
 ἀρκοῦντα, ὥστε, οἰκονομῶν, νὰ ζῆ μὲ ἀνε-
 σιν. Εἰς τοῦτο ἐπροσπάθη ὁ συγγενής του
 νὰ τὸν κάμῃ προσεκτικόν, ἀποδεικνύων, ὅτι,
 καὶ εἰς τὴν παροῦσαν του κατάστασιν, πολ-
 λῶν ἔνεκα ἔπρεπε νὰ εὐχαριστῆ τὸν Θεόν.
 Οὗτοι οἱ λόγοι ὅμως δὲν ἔκαμναν οὐδεμίαν
 προσβολὴν εἰς τὸν μεγαλύνοντα παραπολὺ
 τὴν ἀξίαν τῶν ὁποίων ἐζημιώθη πραγμάτων
 κύριον Φιλῆμονα· διὸ καὶ ἐπανέλαμβανε
 τὸ — ὦ Χάρε διὰ τί δὲν μ' ἐπῆρες! Διὰ τί
 ὁ Θεὸς δὲν παύει τὰς θλίψεις μου; — Ἄλλ'

ἴσως, τὸν λέγει ὁ λογιώτατος, ἤθελες φρίξει
 ἂν ὁ Θεὸς συγκατένευεν εἰς τὸ ζήτημά σου.

Φ. Ὁχι βέβαια. Καλὲ τί προσμένω ἔτι
 εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ἐκτὸς τῆς ἐνδείας καὶ
 τῆς δυστυχίας;

Α. Στοχάζεσαι, λοιπὸν, ὅτι εἰς τὴν ἄλ-
 λην ζωὴν ἢ τύχη σου θέλει καλητερεύσει;

Φ. Μάλιστα. Καὶ πιστεύσόν με, ὅτι πώ-
 ποτε δὲν ἔλαβα τὸν θάνατον πρὸ ὀφθαλμῶν
 μὲ εὐχαρίστησιν, ὅσην τώρα.

Α. Τὸ πιστεύω, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο δά,
 μὲ φαίνεται, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι μεγάλη δυσ-
 χία, ἂν αὐτὸς σ' ἐπλάκωνεν τὸ παρὸν.

Φ. Διὰ τί;

Α. Θέλω σὲ τὸ ἐξηγήσει διὰ μιᾶς συγκρί-
 σιως: ὅταν ἀναλαμβάνῃς μακρὸν ταξειδίον
 δὲν χρειάζεσαι παντοίας προπαρασκευάς;

Φ. Ὡ! βλέπω ποῦ διατείνεσαι· ἐρωτᾷς,
 δηλαδὴ, ἂν ἦμαι ἔτοιμος πρὸς τὸν θάνατον.

Α. Μάλιστα· αὐτὸ δὲ τοῦτο στοχαζόμε-
 νος, φίλτατε ἐξάδελφε, φοβοῦμαι πολὺ, μὴν
 ἦναι ἄκαιρος ἔτι ἢ τοῦ μεγάλου ταξειδείου
 ἐπιχειρήσις, καθότι βέβαια δὲν ἐτελείωσες
 ἔτι ὅλας τὰς ἐτοιμασίας σου. Τίς ἐξεύρει
 ἂν ἤδη τὰς ἠροχισιες, ἢ ἂν ἐφρόντισιες καθό-
 λου δι' αὐτάς;

Φ. Ἀυστηρὸς εἶσαι εἰς τὰς κρίσεις σου!
 Ἐγὼ εἶμαι καθ' ὅλα ἔτοιμος διὰ τὸν θάνα-
 τον, καὶ, ἂν τὴν σήμερον ἐπαρουσιάζετο, ἤ-
 θελα ἀφόβως τὸν δεχθῆν.

Α. Ἄν ἦναι ὕτως, εἶσαι εὐτυχής! Ἄλλ' εἶ-
 πέ με πόθεν εἰς ἐσὲ τόσον σπάνιον θάρρος;

Φ. Ἀλλοίμονον! ἂν δυστυχήσης ποτέ, ὄσον ἐγὼ, τότε θέλεις καὶ σὺ ἀτενίσαι εἰς τὸν θάνατον εὐχαρίστως.

Α. Ἀληθινά· πλὴν ἔπρεπε νὰ ἦμαι ὑπερβέβαιος, ὅτι θέλω εἶσθαι εὐτυχέστερος εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν· τουλάχιστον, ὄχι δυστυχέστερος παρ' ὅτι εἶμαι ἐδῶ.

Φ. Δυστυχέστερος; ἄρ' ἐνδέχεται νὰ ἦναι τις; δυστυχέστερος, ἔπειτα ἐξήσα, ὡς μὲ φαίνεται, οὕτως, ὥστε δὲν μὲ ἐκπλήττει καθόλου ὁ θάνατος.

Α. Οὕτοπως νομίζεις τώρα, ἀλλ' ἴσως σοχασθῆς πάντι ἀλλοιότερα, ὅταν ἴδῃς τὸν θάνατον προσερχόμενον, ὅταν καταστήσῃς εἰς ἐκείνην τὴν τρομερὰν στιγμήν νὰ παρυσιασθῆς εἰς τὸ κριτήριον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πίσεισόν με, ἀδελφε, μέγας λόγος εἶναι νὰ διΰσχυρίζεσαι, ὅτι ἐξήσες, ὡς ὀφείλει νὰ ζῆ ὁ Χριστιανὸς διὰ τὴν σωτηρίαν του· μέγας τῶν ὄντι λόγος καὶ ὑπέρτερος ἀποδείξεως!

Φ. Διὰ τί; Ἐμαθεὺς τάχα τίποτε κατὰ τῆς ἀγωγῆς μου; μήπως ἐφόνευσσα, ἔκλεψα, ἢ ἐξήσα ἀσώτως;

Α. Διότι δὲν ἀφήρεσες τὴν ζωὴν κἀνεὸς, δὲν ἐσφετερίσθης τὰ τῶν ἄλλων, δὲν ἐμποροῦν νὰ σ' ὀνομάσουν ἀσωτον καὶ μοιχόν· συμφωνῶ κ' ἐγὼ διὰ τοῦτο ὁμῶς μήπως σοχάζεσαι, ὅτι ἐτήρησες καὶ τὴν ἕκτην, ἐβδόμην καὶ ὀγδόην ἐντολήν; — Συγχώρησον μοι ν' ἀμφιβάλω δι' αὐτό.

Φ. Λοιπὸν μὲ ὑπολήπτεσαι ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων μας ἐγχωρίων· ἐξέτασον ὅποιον-δήποτε ἐνταῦθα καὶ εἰς τὰ περιχώρα· καθεὶς θέλει σὲ εἰπεῖν, ὅτι εἶμαι καλὸς καὶ τίμιος.

Α. Δὲν ἔχομεν χροίαν ἐξετάσεως· δὲν πρόκειται λόγος νὰ μάθωμεν πῶς ὁ κόσμος σ' ἐκλαμβάνει, διότι αὐτὸς δὲν μέλλει εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν νὰ σὲ κρίνῃ· τ' ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ἐξεύρῃς τί σοχάζεται περὶ σοῦ ὁ Κύριος, ὅστις θέλει σὲ κρίνει κατὰ τὴν δικαιοσύνην του, ὅστις ἔχει μόνος ἐξουσίαν νὰ σώσῃ, ἢ ν' ἀπωλέσῃ τὴν ψυχὴν σου. Ὑπόθεσ' ὅτι σὲ ὑπολήπτεται καὶ σὲ ἐπαινῇ ὁ κόσμος, ταῦτα πάντα δὲν δύνανται καθόλου νὰ σὲ χρησιμεύσουν, ἂν ἦσαι ἔνοχος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἐξεναντίας, ὅσον τὰ φαινόμενα παρασύρουν τὴν κρίσιν τῶν ἀνθρώπων, τοσοῦτον μᾶλλον ἀνζηρᾷ κρίνει ὁ Θεός. "Οὐαὶ εἰς ἐσᾶς Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί! ὅτι παρομοιάζετε μὲ τάφους ἀσπρισμένους, οἵτινες ἔσωθεν μὲν φαίνονται ὠραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἀπὸ νεκρῶν κόκκαλα, καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀκαθαρσίαν. Οὕτω καὶ εἰς ἐσᾶς φαίνεσθε εἰς τοὺς ἀνθρώπους δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ εἰσθε γεμάτοι ἀπὸ ὑποκρισιν καὶ ἀνομίαν."—(ἀ) Πῶς σὲ φαίνονται αὐτά;.... "Διετήρησις τάχα τοιοῦτι τὴν ἐκτενὴ ἐντολήν;"

Φ. Δὲν ἰξεύρω εἰς τί ἰάχα τὴν παρέβην.

Α. "Ακουσον λοιπὸν πῶς ὁ Χριστὸς τὴν ἐξηγεῖ· "ὅστις ὀργίζεται ἀναίτιως, κατὰ τῆ ἀδελφῶ αὐτοῦ, θελεεῖ σθαι ἔνοχος εἰς τὴν κρίσιν."—(α) Ἄλλὰ γνωρίζεις τῆτο τῆ Εὐαγγελίῃ τὸ χωρίον, ὡσαύτως δὲ, ὅτι ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, "πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ εἶναι ἀνθρώποκτόνος."—(β) Καὶ πᾶς, λέγω, ὁ φερόμενος σκληρῶς πρὸς αὐτὸν, ἢ ὁ κατασχύνων ἢ ὁ βλάπτων αὐτὸν, ἢ λυπῶν αὐτὸν καθ' ὅποιονδήποτε τρόπον· ἐπειδὴ πάντα ταῦτα εἶναι ἐναντία εἰς τὴν ἐντολὴν τῆς ἐλεημοσύνης. "Ἐλα λοιπὸν τώρα, φίλε, ἢ εἰπέ με ἐν συνειδήσει, ποσάκις ἐφιλονείκησες, μὲ τὴν γυναῖκα σου, ποσάκις τὴν ἐλύπησες μὲ τοῦς λόγους ἢ τὸ φέρισμόν σου; πόσοι ἄνθρωποι σὲ φαίνονται ἀνυπόφοροι; εἰς πόσους ἔκαμεις νὰ αἰσθανθῶσι τὴν βαρυθυμίαν σου; ποσάκις ἀντὶ μιᾶς λέξεως ἧτις σὲ ἐφάνη ἄμετρος, ἀπεκρίθης ὑβριστικῶς. Πάνω, ἐρωτῶν πάλιν, ἂν ἐτήρησες μόνον τὴν ἕκτην ἐντολήν;

Φ. ὦ, ὅταν κάμνης τοιαύτας ἐπεξηγήσεις, βέβαια....

Α. Ἄλλ' οὕτω τὰς κάμνει ὁ Θεός, ὄχι ἐγώ. Ὅσακις δὲ παρέβης τι ἀπ' αὐτὰ, τοσάκις κατεπάτησες αὐτὴν ταύτην τὴν ἐντολὴν ἐνώπιον τοῦ Κριτοῦ σου. Ἄλλὰ δὲν καυχᾶσαι δὲ, ὅτι ἐφύλαξες ἢ τὴν ὀγδόην ἐντολήν;

α—Ματθ. 4. 22. β—Ἐπισ. καθολ. Ἰωάν. γ'. 15.

Φ. Καὶ τί μήπως θέλεις εἰπεῖν, ὅτι παρέβην καὶ αὐτήν;

Α. Γενοῦ κριτῆς σεαυτοῦ. Εἰπέ, εἰς τὰς δωσοληψίας σου, π. χ. δὲν ἐζήτησες παρὰ τὸ δίκαιον τὸ συμφέρον σου; δὲν ἠπάτησές ποτε κατὰ τὰ μέτρα, ἢ τὰ ζύγια; Ἐνῶ ἐπρόβαλές τι εἰς πώλησιν, ἐφανέρωσες εἰλικρινῶς τὰ ἐλαττώματα τῆς πραγματείας εἰς τὸν ἀγοραστήν; δὲν ὠφελήθης ἀπὸ τὴν ἄγνοιαν ἢ ἀπειρίαν του; Ἄραγε δὲν ὠφελήθης ἀπὸ τὴν κατεπείγουσάν τινος ἀνάγκην, ἀρπάζων ὅτι αὐτὸς εἶχεν εἰς πώλησιν διὰ τῆς ἡμισείας τιμῆς; Δὲν ἐστέρησες τὸ κοινὸν ἀπὸ κἀνὲν εἰσόδημα; Ἄλλ' ἀφίνω εἰς τὴν συνείδησίν σου τὴν ἀπόκρισιν τούτων τῶν ἐρωτημάτων· πλὴν ἔχε ὡς βέβαιον, ὅτι ἕκαστος ὀβολὸς ὅστις δὲν ἔπρεπε κατὰ τὸ ἀκριβοδίκαιον νὰ εὐρίσκηται εἰς τὸ κιβώτιόν σου, εἶναι προφανῶς κλοπή. Τάχα σὲ κακοφαίνεται, φίλε, ἂν ὑποπτεύωμαι, μήπως ὁ Θεὸς βλέπη περισσὸς ὀβολὸς εἰσελθόντας ὄχι δι' εὐθείας ὁδοῦ εἰς τὸ κιβώτιόν σου; Δὲν ἐμπορεῖς νὰ ἀρνηθῆς ὅτι ἀπειράκις παρέβης ἔτι τὴν ἐβδόμην ἐντολήν.

Φ. Καλὰ, ἐπειδὴ ἐπεχειρίσθης ὅλον νὰ καταδικάζης, θέλεις ἴσως με κάμει καὶ ἄσωτον καὶ μοιχόν;

Α. Νὰ καταδικάζω! Κατὰ μὲ γνωρίζεις, ἀδελφέ, ἐγὼ δὲν καταδικάζω κἀνένα· τὰνάπαλιν δὲ ἡθελα δώσει τὸ πᾶν, ἂν ἐδυνάμην νὰ ἀποσπάσω τινὰς ἀπὸ τὴν καταδίκην· ἀλλὰ βλέπω ὅτι ἤδη σὲ δυσηρέστησα· τοσαύτη

ὅμως εἶναι ἢ πρὸς σὲ φιλία μὲν, ὥστε ἀνεμποδί-
 ζως θέλω ἐξακολουθήσει λεγὼν ἀληθείας, ἐκ
 τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ σωτηρία σου.

Φ. Καλά· λέγε λοιπὸν τὰς μεγάλας ἀλη-
 θείας σου.

Α. Ἀνέφηρες τὰς κατὰ τῆς ἐβδόμης ἐντο-
 λῆς ἁμαρτίας, ἀπὸ ταύτας λοιπὸν δυνακῶς
 πιστεύω νὰ ἦσαι διόλου ἀπηλλαγμένος.

Φ. Δὲν τὸ ἐπρομάρτευσα;

Α. Ἀκυσσον δά! Ἐξεύρω καλά, ὅτι δὲν ἐ-
 ζήσεις εἰς ἐσχάτην ἄσωτιαν· τοῦτο δὲ ὑπὲρ
 σὲ—τὸ ὁποῖον δὲν δύναμαι ὑπὲρ τῶν περισ-
 σοτέρων μὲ γνωρίμων—εὐχαρίσως μαρτυρῶ.

Φ. Χάρις εἰς τὸν Θεόν! τοῦτο δά λέγεται
 παλινοδία· πλὴν βάλλω σοίχημα, ὅτι θέλεις
 ἐπιφέρει κἀμμίαν ὑπεξαίρεσιν πάλιν.....

Α. Ἐξεύρεις ἀδελφε, τὸ παρὰ τοῦ Χρι-
 στοῦ λεχθὲν τοῦτο, “πᾶς ὁ βλέπων γυ-
 ναῖκα μὲ βλέμμα ἐπιθυμίας, ἡδὴ
 ἐμοίχευσεν αὐτήν κατὰ τὴν καρ-
 δίαν του.” (α) Λοιπὸν οἱ κακοὶ καὶ ἀ-
 κάθαρτοι στοχασμοὶ, ὅσους εὐχαρίσως ἔθρε-
 ψες κατὰ νοῦν, αἱ κακαὶ ἐπιθυμίαι, τὰς ὁ-
 ποίας δὲν ἐπροσπάθησες νὰ ἐξαλείψῃς εἶναι
 —ἐπειδὴ πρέπει νὰ ἔχωμεν καρδίαν καθαρ-
 ρὰν —τοσαῦτα ἁμαρτήματα ἐναντία τῆς ἐ-
 βδόμης ἐντολῆς. Λοιπὸν τώρα ἐρεύνησον
 ὅλην σου τὴν ζωὴν, κ’ ἐπαρίθμησον, πο-
 σάκις συλλαβῶν ἀνέθρεψες ἐπιθυμίας ἀξι-
 οκατακρίτους· σοχάσου, ἂν, εἰς συναναστρο-
 ῦ—Matθ. 1, 28.

φὰς εὐρισκόμενος, εἶχες τὴν προπέτειαν νὰ
 ῥίψῃς πολλάκις λόγους κιβδήλους, ἔ νὰ κά-
 μῃς χαριεντισμοὺς ἀσελγείας, διόλου ἐναντίον
 εἰς τὸν νοῦν τῆς ἐντολῆς ταύτης. “Κὰν ἐ-
 νὰς λόγος κακοήθης ἄς μὴν ἐκβαί-
 νῃ ἀπὸ τοῦ στόμα σου.” (ἀ) Συλλογι-
 σθεῖς εἰς πάντα ταῦτα, φίλε, συγκατάνευσον
 παύσησάν, ὅτι συχνάκις ἡμαρτες καὶ κατὰ
 τῆς ἐβδόμης ἐντολῆς.

Φ. Ἀμαρτωλοὶ εἴμεθα πάντες, ἐπειδὴ
 πάντες εἴμεθα ἀσθενεῖς. Καθεὶς κάμνει λοι-
 πὸν ὅ,τι δύναται τὸ αὐτὸ νομίζω ὅτι ἕκαμα
 κ'έγω.

Α. Καῦμίε, ἤθελα σὲ ἐλεηνολογήσει, ἂν
 ὁ Κύριος σ' ἔκρινε κατ' ἐκεῖνα, ὅσα ἐδυνή-
 θης νὰ κάμῃς· πόσα κακὰ, ἂν εἶχες στερεὰν
 ἀπόφασιν, ἢ ἔλεες δυνηθῆν' ἀποφύγῃς· πό-
 σα, ἂν ἤθελες ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὰς πράξεις,
 εἰς τοὺς λόγους, εἰς τὴν καρδίαν σου! ἂν μὲ
 πίστιν ἤθελες ἐπικαλεῖσθαι τὴν βοήθειαν
 τοῦ Κυρίου, ἂν δὲν ἤθελες πώποτε λησμο-
 νήσει, ὅτι τὸ βλέμμα τοῦ Θεοῦ διαπερνᾷ καὶ
 τὰ βαθύτερα ἀπόκρυφα, ὅτι σὲ βλέπει πάν-
 τοτε, καὶ, ὅτι διὰ κάθε σου κίνημα θέλει σὲ
 ἐγκαλέσει εἰς τὸ κριτήριον. Καὶ
 πάλιν, πόσα καλὰ ἤθελες δυνηθῆν' νὰ ἐπιελέ-
 σῃς! ἐνῶ ὁ Κύριος ὄχι μόνον σ' ἔδωκε τὰ μέ-
 σα, ἀλλὰ καὶ περιστάσεις πολλὰς καθ' ἐ-
 κάστην σ' ἐπροξένησε· μία ὀμματία εἰς τὸν
 παρελθόντα βίον σου ἀρκεῖ νὰ σὲ κατα-

πέιση, ὅτι, ἂν καὶ ἀσθενῆς, ὡς παραπονέσαι, ὁμως ἐδύνασο νὰ ἦσαι πάντι διάφορος παρ' ὅ,τι εἶσαι τώρα.

Φ. Τέλος πάντων κἀνὲν καλὸν εἰς ἐμὲ δὲν εὐρίσχεται;

Α. Ἄν ἤθελες ἐρευνήσαι σεαυτὸν εἰλικρινῶς, ἀναμφιβόλως ἤμποροῦσες νὰ μάθης νὰ ταπεινοφρονῆς πολὺ· δὲν ἤθελες καυχηθῆ, ὅτι ἐτήρησες τρώντι οὔτε μίαν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ· καί, αἰσθανόμενος τὴν ἀθλιότητά σου, ἤθελες καταδικάσαι αὐτὸς ἑαυτὸν, ὅτι, ἐνώπιον τοῦ Παντοδυνάμου, “Δὲν ὑπάρχει δίκαιος οὐδὲ εἷς· πάντες ἀξέκλιναν ἀπὸ τὴν εὐθεΐαν ὁδὸν, πάντες ἠχρειώθησαν· δὲν ὑπάρχει κἀνεὶς, ὅστις πράττει τὸ καλὸν, δὲν ὑπάρχει οὔτε εἷς.” (ἀ.)

Φ. Καλὲ, μὲ τὰ σωστά σου ὁμιλεῖς;

Α. Μάλιστα. Χωρὶς νὰ σ' ἐνθυμήσω ἐκάστην ἐντολὴν ἰδιαιτέρως, λάβε μόνον τὴν πρώτην καὶ μεγίστην ἐντολὴν ταύτην· “Θέλεις ἀγαπήσει Κύριον τὸν Θεὸν σου ἐξ ὅλης καρδίας, ἐξ ὅλης ψυχῆς, ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν.”--(β'.) Τὴν τοιαύτην μεγάλην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον σου ἀγάπην, εἰπέ με, τὴν ἠσθάνθης εἰς τὴν καρδίαν σου ἀδιακόπως;

ἀ—πρὸς Ῥωμ 10, 11.

β'—Ματθ. ΚΒ'. 37, 39.

Φ. Ποτὲ δὲν ἀπέβαλον τὸν Θεὸν παντά-
 πασιν ἀπὸ τὸν νοῦν μου.

Α. Δηλαδή δὲν ἀπεσπάρσθης ῥητῶς ἀπὸ τὸν
 Θεόν. Τὸν εἶχες ἐνίοτε κατὰ νοῦν, ἢ ἐκ δια-
 λειμμαίων, ὁσάκις εὐκολύνουσεν, ἔκαμνες κα-
 τὰ τὴν συνήθειαν τῶν πολλῶν, ἔτι προσάξει·
 ἐπειδὴ φαίνεται ἐπικίνδυνον νὰ ἀποποιηθῆ
 τις παντάπασιν ἀπ' Αὐτόν, ἔτι τὴν χρεῖαν αἰσ-
 θανόμεθα ὅτι ἔχομεν. Ἄλλ' οἱ ἄνθρωποι,
 κάμνεν τρόπον τινὰ συμβιβασμὸς μετ' Αὐτόν,
 τέτέξιν, εἰς τοῦτο μὲν ἐκπληροῦν τὴν θέλη-
 σὶν τῆς, μετὰ σκοπὸν νὰ τὴν παραβῶσι τοσούτον
 τολμηρότερον εἰς ἄλλο τι· ἐν συντόμῳ ὑπηρε-
 τῆν τὸν Θεὸν τοσούτοι, ὅσον ἢ τῆς κοσμικῆς
 ἀπολαύσεως ἐπιθυμία τὸ συγχωρεῖ. Μὴν
 ἔπαθες ἢ σὺ ἐξάδελφε, παραπλήσιόν τι; τότε
 δὲν ἔχεις λόγον νὰ εἰπῆς, ὅτι ὑπηρέτησες τὸν
 Θεόν· “ἐπειδὴ δὲν δύναται κανεὶς
 νὰ δελεῦῃ ἄνθρωπος Κυρίου.” (α) Κανεὶς,
 ὅστις δὲν ἀπεσπάρσθῃ διόλου ἀπὸ τὸν κόσ-
 μον ἢ τὰ τοῦ κόσμου, δὲν δύναται νὰ καυ-
 χηθῆ, ὅτι ἔχει ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν ἀλη-
 θινῆν, καὶ ὅτι ὁ Θεὸς κατέχει τὴν καρδίαν
 του, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ ὀλόκληρον· θεωρεῖ
 δὲ ὡς εἰδωλολατρείαν τὸ νὰ προτιμᾷ τις ἀνε-
 Αὐτοῦ τὸν κόσμον, τὰ καλὰ καὶ τὰς ἡδονὰς
 του. Μόνον τὸν Κύριον πρέπει νὰ ὑπη-
 ρετῶμεν, καὶ νὰ ἡμεθα ἔτοιμοι δι' ἀγάπην
 του νὰ θυσιάσωμεν τὰ φίλτατά μας, καὶ αὐ-
 τὸν τὸν βίον, ὡς ὁ Χριστὸς ἐμπράκτως μᾶς τὸ

εδίδαξε. Ὅστις προσκολλᾶται εἰς τὸν Θεὸν οὕτω, τὸν ἀγαπᾷ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο, ἐξ ὅλης καρδίας, ἐξ ὅλης ψυχῆς, ἐξ ὅλης τῆς διανοίας του. Ἠγάπησες πάντοτε τὸν Θεὸν ὑπὲρ ἄλλο; Ἦτον ὁ Θεὸς τὸ μέλημά σου πάντοτε; Τὸ τέλος τῶν σπυδαϊοτέρων ἐνασχολήσεών σου, ἦτον ἄραγε πάντοτε νὰ εὐαρεστήσῃς τὸν Θεόν; Τί σιωπᾶς;—καταδικάζεις αὐτὸς ἑαυτόν;

Φ. Ἄλλ' ὅμως, χωρὶς νὰ κανχῶμαι, σὲ λέγω ὅτι εὐηργέτησα τὸν πλησίον μου.

Α. Τυτὲς τὸν ἐφανέρωσες τινὰ ἀγάπην πλὴν σοχάσῃς τι ἀπαιτεῖ ὁ λόγος οὗτος; Θέλεις ἀγαπήσει τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Σὺ ὅμως ἂν δὲν ἀπατῶμαι, δὲν ἠγάπησες βέβαια τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

Φ. Χρειάζεται νὰ τ' ἀποδείξῃς.

Α. Εὐκολώτατα. Ἄς δοκιμάσωμεν λοιπὸν ὑποθέτω μίαν περίσασιν, ὅπως πρόκειται λόγος νὰ δώσης χεῖρα βοηθείας εἰς πτωχὴν τινὰ οικογένειαν, τὴν ὁποίαν ἐδύνασο μὲ μεγάλην ποσότητα χρημάτων νὰ σώσης· πλὴν ἐπειδὴ ἔχασες μὲν πάμπολα, ὅσα δὲ τώρα εἶν' ἀνάγκη νὰ δώσης, ἤθελαν ἐξαντλήσει ἔτι μᾶλλον τὸ κιβώτιόν σου χωρὶς ὅμως ὡς εἶσαι βέβαιος νὰ καταντήσῃς διὰ τῆτο ν' ἀποθάνῃς τῆς πίνης· εἰς τοιαύτην λοιπὸν περίσασιν, μὲ φαίνεται, ὅτι ἤθελες ζητήσῃς πρόφασιν τινὰ εὐλογοφανῆ διὰ νὰ ξεφορτωθῆς ἀπὸ τὸ χρέος τῆ νὰ βοηθήσῃς τὰς δυσυχεῖς τούτους.

Φ. Σὲ ἔγνοῶ, ὅμως ἐξακολούθησον.

Α. Οὕτω λοιπὸν ἐφρόντισες πρὸ πάντων
 μάλιστα ἑαυτὸν, χωρὶς νὰ σὲ μέλη ποσῶς ἂν
 οἱ ἄλλοι ἦναι εὐτυχεῖς ἢ ὄχι· ἐφθανε μόνον
 σὺ νὰ ἦσαι καλά. Βλέπεις μὲν τὸ παράδειγ-
 μα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὑπερθαυμάσου
 Σωτῆρος, ὅστις, ἀφήσας τὴν διαμονὴν τῆς δό-
 ξης, ἐγενεν ὁμοῖος μετὰ ἡμᾶς, ἐδοκίμασε μνρί-
 ας ἀντιζάσεις, ἀνεδέχθη τὰς ἁμαρτίας μας
 σαυρωθεῖς, καὶ ἀπέθανε τέλος πάντων διὰ τὰ
 μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν κατάραν· θαυμάζεις
 μὲν τὴν ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων ἀφοσίωσιν τῆς,
 ὅμως ἀψυχεῖς νὰ τὸν μιμηθῆς ὅσον τὸ κατὰ
 σέ. Ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ μάθω, ἂν ὑπάρχη εἰς
 μόνος ἀνθρώπος, διὰ τὸν ὁποῖον ἐκοπίασες
 ποτε μετὰ ἄδολον σκοπὸν· εἰς μόνος τὸν ὁποῖ-
 ον ὑπηρετήσας ἀπαρνούμενος τὴν προσωπι-
 κὴν σου ἰδιοτέλειαν· ἐτι δὲ, ἂν ἦσουν εὐδιά-
 θετος νὰ εὐεργετῆς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἢ
 μόνον διὰ μερικὴς τινος ἡσθάνθης ἔλεος καὶ
 κίνησιν τινὰ καρδίας. Εἰς πάσας ταύτας
 τὰς περιστάσεις, χοχάζομαι, ὅτι ὁ ἐλείμων
 Σαμαρεΐτης δυσκόλως ἤθελεν εὔρει εἰς ἐσὲ
 τὸν ὁμοῖόν του.

Φ. Ὁμολογῶ ὅτι, ὅστις ζητεῖ νὰ ἀκούσῃ
 ἀληθείας πρέπει νὰ διευθύνεται πρὸς ἐσέ.

Α. Αὕτη σε ἡ ὁμολογία δὲν με λυπεῖ· ἀλλ'
 ἄς ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν προκειμένην
 μας ὁμιλίαν· τῶρα δὲ ἀναγνωρίζεις, ὡς με
 φαίνεται, ὅτι παρέβης τὴν πρώτην καὶ δευτέ-
 ραν ἐντολήν, δὲν ἡσθάνθης ἀληθῆ ἀγάπην
 μήτε πρὸς τὸν Θεόν, μήτε πρὸς τὸν πλησίον

σου. Μὲ πιζεύνεις λοιπὸν τῶρα λέγοντα, ὅτι
δὲν ἐτήρησες κάμμιαν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ;

Φ. Διεγείρεις ἀνησυχίαν εἰς τὴν καρδίαν μου.

Α. Ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ διαφέρει ἀπὸ τὴν τῶν
ἀνθρώπων· ἐπειδὴ οἱ μὲν βλέπτειν τὰ ἐμπρο-
σθεν τῶν ὀφθαλμῶν προκείμενα μόνον, ὁ δὲ
Κύριος ἐρευνᾷ τὴν καρδίαν· ἂν ἡ καρδία τι-
νὸς εἶναι ψυχρὰ, ἔρημος ἀπὸ ἀγάπης Θεοῦ ἢ
τοῦ πλησίον, ὁλος ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἐνώπι-
όν τοῦ ἀξιοκατάκριτος. Καὶ ἂν τις ἦναι ἀπ-
ηλλαγμένος ἀπὸ πολλὰ ἐλαττώματα ἢ ἁμαρ-
τίας, πάλιν δὲν δοξάζεται ἐμπροσθεν τοῦ ἐπι-
δὴ ἐξεύρει ὁ Παντοδύναμος ὅτι, ὅστις δὲν
κατέχεται ἀπὸ τὴν πρὸς τὸν Σωτῆρα ἀγάπην,
ἐμπορεῖ νὰ κάμῃ κάθε ἁμαρτίαν, ὅτι, δοθεί-
σης περιστάσεως, ἤθελε κάμει κ' ἐκεῖνα τ' ἁ-
μαρτήματα τῶν ὁποίων τὸ παρὸν εἶν' ἀθῶος.

Οὕτω ἢ περὶ τῶν καλῶν πράξεων· ὅσαι δη-
λαδὴ δὲν πηγάζειν ἀπὸ τὴν τοῦ Θεοῦ ἢ τοῦ
πλησίον ἀγάπην, εἶναι ἐνώπιον τοῦ Κυρίου ὡς
τὸ ἕδεν. Πολλὰκις π. λ. ἐβοήθησες τὸν πλη-
σίον σου, ἀλλ' ἴσως, διότι δὲν ἐδύνασο νὰ ὑπο-
φέρῃς τῆς ἀθλιότητός τοῦ τὴν ὄψιν, ἢ γογγύ-
ζισσά τοῦ φωνῆ σὲ ἠνώχλει, ἢ κατ' ἐκείνην τὴν
σιγμὴν ἦσεν εὐδιάθετος· ἴσως δὲ, τὸ ὁποῖον
ἐδίδες πρᾶγμα σ' ἐφαίνετο παραμικρὸν, ἢ ἡ-
ξιοφρεσ, ὅτι ἡ δόσις τοῦ ἤθελε σ' ἀξιῶσαι ἐπαί-
νων, ἄλλως δὲ ἤθελαν σὲ νομίσει φιλάργυρον·
ἢ τέλος πάντων ἐπρόβλεπες ἴσως, ὅτι ὁ εὐερ-
γετηθεὶς ἐδύνατο νὰ ἐξοφλήσῃ διπλασίως τὸ
πρὸς σὲ χρέος τοῦ λοιπὸν εἰς πάσας τὰς περι-

στάσεις ταύτας δὲν ἐμπορεῖς νὰ ὀνομασθῆς ἀληθῶς εὐεργέτης, διότι ἡ ἐλεημοσύνη δὲν ὠδήγησε τὴν πράξιν σε ἡ ὁποία, ἂν ἔπαινετή παρὰ τῶν ἀνθρώπων, εἶναι ὁμως ἀτελεσφόρητος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ τὴν καρδίαν ὀργᾷ ὁ Θεός.

Φ. Οὕτω λοιπὸν δὲν ὑπάρχει εἰς ἐμὲ κἀνὲν τέλειον καλόν;

Α. Κρίνε το μόνος, σκεφθεῖς εἰς ὅ,τι σὲ εἶπα· κατάβα εἰς τὴν συνείδησίν σε, κ' ἔπειτα εἶπέ με, τί εἰς ταύτην τὴν ζιγμὴν σοχάζεσαι περὶ τῆς πρὸς σὲ κρίσεως τῆ Θεοῦ; Ἀραγε, ἂν ὁ θάνατος ἐδεικνύετο τώρα, ἤθελες ἔτι ἔχει τόσην σαθερὰν ἐλπίδα, ὅτι θέλεις εἰσθαι εἰς τὸν ἄλλον κόσμον εὐτυχέστερος; Δὲν ἤθελες τάχα ἔχει μάλισα αἰτίαν νὰ τρέμης τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μέλλουσαν ὀργήν;

Φ. Μὰ τὴν ἀλήθειαν, μὲ ἐφόβησες ὀλίγον· ἀλλὰ μὲ φαίνεται ὅτι ἀπέχω πολὺ τῆ νὰ ἦμαι ὁ ἀναξιώτερος· ἔ ἂν οἱ ἄλλοι ἐλπίζεν σωτηρίαν ἔτω κ' ἐγὼ δὲν ἔχω νὰ φοβῶμαι ἀπώλειαν.

Α. Πόσον ἐπιτήδεια βοηθεῖς τὴν ἀπορίαν σε! σὲ συμβελεύω ὁμως εἰς μίαν τόσον μεγάλην ὑπόθεσιν περὶ τῆς αἰωνίης σωτηρίας τῆς ψυχῆς σε, νὰ μὴν ἐπιστηρίζεσαι εἰς ἐλπίδα ἀθεμελίωτον. Ἄν ὡσαύτως ἄσκεπτα ἔπραττες τὰς κοσμικὰς σε ὑποθέσεις, ὁμολογεῖς βέβαια ὅτι πρὸ πολλῆς ἤθελες ἀφανισθῆ· ἀλλὰ ταύτας μὲν ἐκτελεῖς ἀλλέως· δὲν λέγεις ὁ δεῖνα ἔ ὁ δεῖνα τολμᾷ π. χ. τῆτο, λοιπὸν κ' ἐγὼ παρομοίως ἐμπορῶ νὰ τὸ κάμω· ἀλλ' ἀφίνεις μὲν

τῆς ἄλλης νὰ προπατῶσι τὸν δρόμον των, σὺ δὲ ἀκολοθεῖς τὸν ἰδικόν σου, τὸν ὁποῖον ἐγνώρισες προκριτότερον. Προσέχεις ἐπιμελῶς πρὶν ἀποφασίσῃς τί, καὶ, ἂν προβλέψῃς κίνδυνον, ἢ φαινομένη μὲν τῶν ἄλλων ἀσφάλεια δὲν σὲ ἐνθαρρύνει καθόλου. Εἰς τοιοῦτον φρόνιμον φέροισιμόν σου χρεωσαίῃς τὴν ὁποῖαν διέσωσες εὐπορίαν σου, ἐνῶ πολλοὶ ἐζημιώθησαν, ἄλλοι δὲ κ' ἐξ ὀλοκλήρου ἠφανίσθησαν, ἀπροβουλεύτως καὶ ἐλαφρῶς πράττοντες.

Φ. Ἀληθέστατα. Ἐσχάτως ἠφανίσθη τις, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχα προειπεῖν, ὅτι ἦτον τῶν ἀδυνάτων, πορευόμενος ὡς ἐπορευέτο, νὰ μὴ κλονισθῇ.

Α. Λοιπὸν βλέπεις, ἐξ ἀδελφε, ὅτι, μὲ τὸν ὁποῖον συλλογίζεσαι τρόπον, τρέχεις μεγαλύτερον κίνδυνον, παρ' οὗτος ὁ ἐσχάτως ἀφανισθεὶς ἄνθρωπος. Ἐλέχθη ῥητῶς, εὐρύχωρος εἶναι ἡ ὁδὸς ἢ φέρουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ πορεύονται δι' αὐτῆς. (α) Ἐρώτησον αὐτὸς ἑαυτὸν, ἂν δὲν ἦναι εἰς ἄκρον ἐπικίνδυνον νὰ ἀπαπαύηται τις μὲ τοὺς ἀκολουθοῦντας τὴν πλατεῖαν ὁδόν. Συλλογίσθητι περιπλέον, ὅτι δὲν ἐπιδέχεται νὰ εἴπωμεν, περὶ Θεοῦ, ὅτι περὶ τῶν κοσμικῶν δικασῶν, οἵτινες συγχωροῦν ἐνίοτε τὸ ἁμάρτημα, ὅταν ὑπάρχουν πολλοὶ ἔνοχοι· ἐξεναντίας θετική εἶναι ἢ κατὰ σοῦ ἀπόφασις τοῦ Θεοῦ λέγασθαι. **Μὴ πλανᾶσθε ὁ Θεὸς δὲν ἐνπαίζει.**

ται, ἐπειδὴ ὅτι ὁ ἄνθρωπος σπείρη, ἐκεῖνο ζήλει θερήσει. Ὅστις σπείρη εἰς τὴν σάρκα του, αὐτὸς ζήλει θερήσει ἀπὸ τὴν σάρκα του φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ζήλει θερήσει ἀπὸ τὸ πνεῦμα ζωὴν αἰώνιον. (α.) Ὁ ἄδικος δὲν ζήλει μένει ἀτιμώρητος. (β.) Ὁ Θεὸς εἶναι κριτῆς δίκαιος, ὁ δὲ ἰσχυρὸς Θεὸς ὀργίζεται κατ' ἐκάστην ἐναντίον τῶν ἀμαρτωλῶν. (γ.) Φοβερόν εἶναι νὰ πέση τις εἰς χεῖρας τῶ ζῶντος Θεοῦ. (δ.) Σκεφθεὶς εἰς τὰς λόγους τούτους, πρόσεχε ὄχι εἰς τὰς ἄλλους, ἀλλ' εἰς σεαυτὸν. Ἐλθέ νοερώς ἔμπροσθεν τῆ Κριτηρίας τῆ γνωρίζοντός σε ἀκριβῶς, τῆ παρατηρῆντός σε ἀδιακόπως, τοῦ καταδύοντος εἰς τὸ βάθος τῶν ἐπιθυμιῶν σε, τοῦ αἰσθανομένου καὶ αὐτὴν τὴν παραμικρὰν τῆς καρδίας σε κίνησιν, πρὸς τὸν ὁποῖον δὲν ὑπάρχει κἀνὴν ἀπόκρυφον. Τί αἰσθάνεσαι φίλε, ὁρῶν σεαυτὸν ἔμπροσθεν τῆ Κριτῆ σε, καὶ συλλογιζόμενος εἰς τῆτον τὸν λόγον ὅ,τι σπείρη ὁ ἄνθρωπος, ἐκεῖνο καὶ ζήλει θερήσει; (ε.) Ὁ Κύριος ζήλει ἀποδώσει εἰς ἕκαστον κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. (ς.)

Φ. Ἄλλ', ἐξάδελφε, ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ἀγαθὸς καὶ ἐλεήμων;

α-Παύλ. πρὸς Γαλ. σ'. 8. δ-Παυλ. πρὸς Ἑβρ. α. 31.

β-Παροιμίαι Σολομ. ια'. 21. ε-Καὶ Γαλ. 7.

γ-Ψαλμός ζ'. 11

ς.-Ψαλμ. ξα'.

Α. Δοξασμένος ὁ Θεός! Βλέπω τούλάχιστον ὅτι δέν ἐνθαρρύνεσαι ἀπὸ τὰ ἔργα σε, ἀλλ' ἀναγνωρίζεις ὅτι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ εἶσαι ἄξιος κατακρίσεως.

Φ. Εἶμεθα πάντες ἁμαρτωλοί.

Α. Ἄλλ' ὁ λόγος τώρα εἶναι μόνον περὶ σοῦ· λησμονήσον τοὺς ἄλλους· σὺ στοχάσου τί σὺ εἶσαι, πρὸς τὸν ὁποῖον διευθύνω τὴν φωνήν μου, εἶσαι ἁμαρτωλὸς, ἢ ὄχι;

Φ. Ἐ! εἶμαι, συγκατανεύω....

Α. Ἄλλ' ἐξεύρεις καλὰ τί σημαίνει αὕτη σε ἡ ὁμολογία; Ἡ ἀγία γραφή μᾶς φανεροῦναι, ὅτι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, τρεῖς-στι ἡ ἁμαρτία, εἶναι ἔχθρα εἰς Θεόν. (α) Ὅθεν εἰήσες μέχρι τοῦδε ἐχθρικῶς πρὸς τὸν Θεόν, αὐτὸς δὲ οὗτος ὁ Θεὸς θέλει σὲ κρίνειν· ἐκ τῆς χειρὸς του θέλεις λάβει τὸν κλῆρον τῆς αἰωνίου καταστάσεώς σου.

Φ. Ὁ Θεὸς εἶναι ἐλεήμων· θέλει μὲ δεξιωθεῖ συγκαταβατικῶς.

Α. Καὶ πόθεν ἐξεύρεις, ὅτι συγκαταβατικῶς θέλει σὲ δεχθῆν; ὀνομάζεται δίκαιος Θεός, καὶ μᾶς λέγει ῥητῶς, ἕκαστος θέλει λάβει ἀναλόγως μὲ ὅσα ἔπραξε μὲ τὸ σῶμά του εἴτε καλὸν εἴτε κακόν. (β.) Ἀγνοεῖς τάχα, ὅτι, ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, θέλουν εἰσθαι τινὲς, εἰς τοὺς ὁποίους θέλει ἐκφωνήσῃ τὸ, ὑπάγετε ἀπ' ἐμὲ σεῖς οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ, τὸ ὁποῖον ἠτοιμάσθη διὰ τὸν διάβολον, καὶ διὰ τῶς

ἀγγέλους του. (α) Ἐκ τούτου ὁρᾷς λοιπὸν ὅτι ὁ Θεὸς δύναται καὶ νὰ μᾶς τιμωρήσῃ. Ποῖον λόγον λοιπὸν ἔχεις τώρα νὰ πιστεύῃς, ὅτι διὰ σὲ μόνον θέλει μεταχειρισθῆ τὴν ἐλεημοσύνην, τὴν συμπάθειάν του.

Φ. Ἄλλὰ τὴν τοιαύτην κατάκρισιν, στοχάζομαι ὅτι μέλλουν νὰ τὴν ἀκούσωσιν οἱ μεγάλως ἁμαρτήσαντες, οἷον οἱ φονεῖς, οἱ κλέπται, οἱ ἐπίορχοι, οἱ ἄσωτοι, οἱ μοιχοὶ, ἔἄλλοι τοιοῦτοι ἄνθρωποι.

Α. Ὁ Θεὸς δὲν λέγει οὕτως, ἀλλ' ἐξεναντίας λέγει γενικῶς, "ἡ πληρωμὴ τῆς ἁμαρτίας εἶναι θάνατος," (β) τετέσι καταδίκη. Μάλιστα δὲ, ὁμιλῶν περὶ τῶν παραβατῶν τῆς διαταγῆς τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἔ πλησίον ἀγάπην ἐντιολῆς, λέγει ὁ Χριστὸς, ὅτι ὁ Κριτὴς θέλει τοῦ εἰπεῖ τὸ, "ὑπάγετε ἀπ' ἐμὲ σεῖς οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ αἰῶνιον πῦρ." Ἄν θέλῃς νὰ καταπεισθῆς, ἀνοιξὸν τὸ εἰκοστὸν πῆμpton κεφάλαιον τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου. Ἐπι δὲ, εἰς τὴν πρώτην τοῦ Παύλου πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴν, θέλεις εὖρει καὶ ταύτην τὴν αὐστηρὰν ἀπειλήν, "Ἐπικατάρατος εἶναι, ἔσσις δὲν μένει σαθερῶς εἰς ὄλα, ὅσα εἶναι γεγραμμένα εἰς τὸ βιβλίον τοῦ νόμου, ὥς νὰ ἐκτελέσῃ." Κατὰ ταῦτα λοιπὸν κρίνε τι ἔχεις νὰ περιμένῃς εἰς τὴν παροῦσάν σου κατάστασιν. Προβλέπεις βέβαια ὅτι, ἂν τώρα ὁ Θεὸς σὲ

καλέσῃ, δὲν ἔχεις νὰ ἐλπίσῃς τίποτε· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον νὰ φοβῆσαι τὸ πᾶν.

Φ. Δοιπὸν ἄς μ' ἀφήσῃ ἔτι ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Θεός· θέλω, μεταβληθεῖς εἰς τὸ καλῆτερον, ζῆ εὐσεβῶς.

Α. Καλλίστη ἢ ἀπόφασις! ἐπειδὴ εἶναι πᾶσα ἀνάγκη νὰ γένῃς καλῆτερος, ἀλλέως δὲ, θέλεις ἐπισωρεύσει πάντοτε νέας τιμωρίας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου. Πλὴν σὲ περιμένουν αἱ τιμωρίαί, τὰς ὁποίας ἤδη ἤξιώθῃς, ὥστε δὲν ἐννοῶ πῶς δύναται νὰ σὲ σώσῃ καὶ αὐτὴ ἢ πλέον τελεία μέλλουσα βελτίωσίς σου.

Φ. Ἄλλ' ἐξεύρω, ὅτι ἀφοῦ βελτιωθῶμεν, ὁ Θεός συγχωρεῖ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν.

Α. Ὡ καυμένε ἐξάδελφε! Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον φοβοῦμαι μὴ δὲν καταντήσῃς πώποτε εἰς τὴν γλυκεῖαν πληροφορίαν, ὅτι συγχωρεῖ ὁ Θεός· ἐπειδὴ ἐν πρώτοις μὲν, ὑπὲρ πάντα τὸν Θεὸν πρέπει ν' ἀγαπᾷ τις. Ἄλλὰ πῶς ποτὲ νὰ αἰσθανθῇς εἰς τὸ ἐξῆς τὴν τοιαύτην ἀγάπην, ἐνῶ φόβος δουλικὸς κατέχει τὴν καρδίαν σου; ὄφειν ἰκανῶς συμπεραίνω, ὅτι εἰς τὴν παροῦσάν σου κατάστασιν, δὲν εἶναι κατορθοτὴ μεταβολὴ τοιαύτη, ὁποῖαν ἀπαιτεῖ ὁ Θεός. Μάλιστα δὲ ἀφοῦ ἐρῆξιώθῃ βαθέως τὸ κακὸν εἰς τὴν καρδίαν σου, ἀπὸ αὐτὸ πῶς δύνασαι, διὰ μιᾶς ν' ἀποσπασθῇ ἐξολοκλήρου; πῶς ποτὲ ν' ἀποσπάσῃς τὴν ψυχὴν σου ἀπὸ τοὺς κρατεροὺς ὀνυχας τῆς ἁμαρτίας;—Ἐξέτασον τοὺς σπυδαίως ἀποφασίσαντας νὰ καταφύγωσιν εἰς τοὺς κολπους τοῦ Θεοῦ. Θέλουν σὲ εἰπεῖ

πάντες ὅτι δὲν ἐδυνήθη ποτὲ ἢ καλὴ τῶν προαίρεσις νὰ τοὺς ἀποσπάσῃ ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ τῆν ἁμαρτίαν. Ναι, εἴν' ἀνάγκη νὰ ζῆς τὸ ἐξῆς καλῆτερα· ἐκ τοῦτου ὁμως μὴ σοχασθῆς ὅτι διαθέτεις τὰ κατὰ σὲ διόλου ἀσφαλῶς, ἢ ὅτι τὸ τῆς σωτηρίας σου εἶναι βέβαιον· ὄχι, ὄχι, ἐπειδὴ ἡμεταβολὴ σου δὲν θέλει εἶσθαι ποτὲ τελεία, ἐπομένως δὲ μένεις διαπαντὸς ἁμαρτωλός. Ἄλλ' ὑποθέτω, πρᾶγμα ἀδύνατον, νὰ ζῆς εἰς τὸ μετὰ ταῦτα ἀναμαρτήτως· καὶ τότε πάλιν ἐνδέχεται τοῦτο μόνον νὰ ἐλπίζῃς, νὰ μὴν ἐπισωρευθῶσι καὶ ἄλλαι κατὰ σοῦ τιμωρίαι· πλὴν αἱ πρότερον ἤδη πραχθεῖσαι ἁμαρτίαι σε διαμένουν κρεμάμεναι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σε, χωρὶς νὰ δυνήθῃς νὰ τὰς ἐξαλείψῃς ποτέ.

Φ. Τότε δὲν γνωρίζω πλέον κἀμμίαν θεραπείαν.

Α. Ἄλλὰ τί ἤθελες εἰπεῖν, ἂν ὑπῆρχεν ἐτι κἀμμία θεραπεία; ὄχι βέβαια ἀπὸ τῆς ἀνθρώπου οὐτ' ἔχεις νὰ τῆν ζητῆς εἰς σεαυτὸν.—

Φ. Ὁ Θεὸς λοιπὸν ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν μου.

Α. Τὸ εἶπες· καὶ ἔρχεται εἰς βοήθειάν σου, χωρὶς νὰ ἀπαιτῇ ἀπὸ σὲ εἰμὴ ἐν πρᾶγμα μόνον.

Φ. Καὶ τί εἶναι αὐτό; εἶπέ το, ἐξάδελφε, εἶναι τάχα βέβαιον, ὅτι ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμέ;

Α. Βεβαιότατον, φίλε· ἄκουσον τί σημαίνουν οὗτοι οἱ θεῖοι λόγοι, “πίστευσον

εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν
καὶ θέλεις σωθῆν." (α)

Φ. Καὶ νομίζεις, ὅτι ἔμπορεῖ τις νὰ σωθῆ
χωρὶς ἀρετῆν;

Α. Εἶπε μᾶλλον, ὅτι ἄνθρωπος, χωρὶς τὴν
πρὸς Χριστὸν πίσιν, δὲν δύναται νὰ ἐξη γνη-
σίαν ἢ ἀρέσκουσαν εἰς τὸν Θεὸν ἀρετῆν, ἐπει-
δὴ ἐκ τῆς πίστεως γεννᾶται ἡ ἀληθῆς ἀρετῆ.

Φ. Αὐτὰ δὲν ἐννοῶ ἀκριβῶς.

Α. Σὲ τὰ ἐξηγῶ. Ὁ ἄνθρωπος, ἀποκτῶν
τὴν πρὸς Χριστὸν πίσιν, συναποκτᾷ ἐν ταυτῇ
νέον βίον, ἢ οὕτω, εἰς κοινωνίαν τοῦ Χριστοῦ
ἐλθὼν, λαμβάνει ἀπὸ τὸν Θεὸν μεγαλητέρας
βοηθείας, διὰ τὸν ὁποῖον ἀναγεννᾶται ἡ καρ-
διά τς, ἀποσπᾶται ἐξ αὐτῆς τὸ κακὸν, προ-
τρέπεται εἰς τὰ καλὰ, ἢ λαμβάνει τὴν δύνα-
μιν νὰ κατορθώνη. Πάντα διὰ τοῦ νῦν ἐν-
εργοῦντος εἰς αὐτὸν Ἁγίου Πνεύματος ἐκ-
τελοῦνται· εἰς αὐτὸν ζῆ πλεον ὁ Χριστὸς, ἢ
τὸ Πνεῦμα τς τὸν φέρει εἰς τὴν ἀγάπην ἢ ἐκ-
τέλει τῶν ἀγαθῶν· εἰς αὐτὴν δὲ ταύτην
τὴν ἀγάπην, τὸν ζῆλον, τὴν ἐνέργειαν συνί-
ξεται ἡ ἀληθῆς, ἡ ἀρέσκουσα εἰς τὸν Θεὸν
ἀρετῆ. Ὅρας πῶς μόνον ἢ ἐν Χριστῷ πί-
στις προξενεῖ ταύτην τὴν γνησίαν ἀρετῆν;

Φ. Μὲ φαίνεται ὅτι σὲ καταλαμβάνω.

Α. Ἡ ἐν Χριστῷ λοιπὸν πίστις δὲν πρέ-
πει ἢ δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀργή· ἀλλέως
ἤθελεν εἶσθαι πίστις νεκρά, ἄχρηστος πρὸς
τὴν τοῦ ἀνθρώπου σωτηρίαν. Μάλιστα δὲ

αὐτὴ πρέπει νὰ ἦναι πίστις πλήρης ζωῆς, πλουσιοπάροχος καλῶν ἔργων, πασιδηλὸς ἀπὸ μεγάλην πρὸς τ' ἀγαθὰ ζέσιν, ἀπὸ ἀγνήν καὶ ἀγίαν διαγωγὴν.

Φ. Ἐννοῶ.

Α. Δὲν μᾶς μένει πλέον εἰμὴ νὰ μάθωμεν, ἂν εὐρίσκης εἰς σεαυτὸν τοιαύτην εἰς Χριστὸν πίστιν.

Φ. Καλὲ ἐξάδελφε, νομίζω δὰ ὅτι εἶμαι Χριστιανός.

Α. Μὴ πλανᾶσαι· ἡ παροῦσα ἡμῶν συνδιάλεξις ἀρκεῖ, ὡς μὲ φαίνεται, νὰ διεγείρη ἀνησυχίαν τινὰ περὶ σεαυτῶ... φοβῆμαι πολὺ μὴ δὲν ἔχῃς τὴν ἀληθινὴν πρὸς Χριστὸν πίστιν.

Φ. Καλὲ, διὰ τί ἀμφιβάλλεις;

Α. Πρέπει, ἂν πιστεύῃς εἰς Χριστὸν, νὰ ἐξεύρῃς πρὸ πάντων, καὶ βαθέως νὰ αἰσθάνεσαι, ὅτι εἶσαι ἁμαρτωλὸς, μέγας ἁμαρτωλός. Τοῦτο μᾶς διδάσκει μάλιστα ὁ Χριστός, τοῦ ὁποίου αἱ διδασκαλίαι καὶ τὸ παράδειγμα εἶναι ὡς κάτοπτρον, ὅπου, κατοπτριζόμενος, ἐμπορεῖς νὰ ἴδῃς ὅλην τὴν ἀσχημίαν σου, τὰς ἐλλείψεις σου, καὶ, πρὸ πάντων, τὴν μεγάλην φθορὰν τῆς καρδίας σου, ὅπου κείνται πλήθος ἀλόγων ὀρέξεων, καὶ κακῶν ἐπιθυμιῶν. Τότε δὰ ἐμβαίνει εἰς δισταγμὸν, εἰς ἀνησυχίαν μεγάλην περὶ τῆς σωτηρίας σου, αἰσθανόμενος, ὅτι ἄξιός ὢν τῆς θείας τιμωρίας, δὲν ἔχεις τρόπον κανένα νὰ τὴν ἀποφύγῃς· τότε ὁμοιάζεις μὲ ἄρρωστον ζητοῦντα ἀνυπομόνως Ἱατρόν,

τότε ἀκούεις τὴν τοῦ Χριστοῦ φωνὴν λέγουσαν. “*Ἀράμετε εἰς ἐμὲ πάντες οἱ κακοπαθῆντες καὶ βεβαρυμένοι, ἃ ἐγὼ θέλω σᾶς ἀναπαύσει. Σηκώσατε ἐπάνω σας τὸν ζυγόν μου, καὶ μάθετε ἀπ’ ἐμὲ, ὅτι εἶμαι πρῶτος ἢ ταπεινὸς τὴν καρδίαν. Ζούτω θέλετε εὐρεῖ ἀνάπαυσιν εἰς τὴν καρδίαν σας.*” (α) “*Ἄν λοιπὸν πιστεύῃς εἰς τούτους τοὺς λόγους, ἂν δὲν ἀμφιβάλῃς, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, θέλει ἢ δύναται νὰ σὲ σώσῃ, ἂν, λέγω, προσμένῃς ἀπ’ αὐτὸν μόνον, τὸν ὑπὲρ σοῦ σαυρωθέντα, τὴν ἀπολύτρωσιν ἢ σωτηρίαν σου, ἔχῃς τὴν εἰς Χριστὸν πίσιν, εἶσαι πεπεισμένος, ὅτι ὁ Ἰησοῦς, ὁ Θεὸς ἡμῶν, εἶναι (κατὰ τὰς πολλὰς τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀγάπης του ἀποδείξεις, ἢ κατὰ τούτους τοὺς ἰδίους του λόγους, “*Ἄν θέλω ἐκβάλει ἔξω τὸν ἐρχόμενον πρὸς με,*” (β’) ὄχι μόνον ἱκανός, ἀλλὰ καὶ θέλει νὰ σὲ βοηθήσῃ. Οὕτω μόνον ἐμπορεῖς νὰ καταστήσῃς εἰς τὴν βεβαιότητα τῆς πρὸς σὲ συμπαθείας τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ λέγει. “*Πᾶς ὁ πιστεύων εἰς Ἰησοῦν Χριστὸν δὲν θέλει ἐντραπῆ.*” (γ) “*Τὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μάς καθαρίζει ἀπὸ πᾶσαν ἁμαρτίαν.*” (δ) Οὕτω δὲ ἐμπορεῖς νὰ ἐννοήσῃς τὸ ὕψος τῶν λέξεων τούτων.—“*Τὸσον πολλὰ**

α- Κατὰ Ματθ. ια. 28, 29.

β- Κατὰ Ἰωάν. ε'. 27.

γ- Πρὸς Ρωμ. ι. 11.

δ- Ἰωάννου Ἐπιστ. Α'. 7.

ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥς εἰ
 ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸν μονογενῆ υἱὸν
 Υἱὸν, διὰ τὸ μὴ χαθῆ ἡ πᾶς ὀπίσει
 ὧν εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ τὰ ἕχρηζω ἡν αἰ-
 ὶωνιον." (α) Οὕτω ἡ καρδία σου σύρεται
 ἀπὸ τῆν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρός σε ἄπειρον
 ἀγάπην, καὶ τότε ἀνταγαπᾶς σφοδρῶς τὸν
 ὑπεραγαπήσαντά σε τὸν ἀνάξιον, τὸν ποτὲ
 μάλιστα ἐχθρόν τε· ἡ δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μας
 ἀγάπη, ἣτις εἶναι ἡ πρωτίστη τῶν ἐντολῶν,
 γεννᾷ τὴν πίσιν· ἐπόμενον δὲ ταύτης τῆς ἐγ-
 καρδίας ἀγάπης τῶν πισῶν, εἶναι πόθος πάν-
 τοτε ἐνεργὸς διὰ τὸ ἀρέσωμεν εἰς τὸν Θεὸν
 μὲ διαγωγὴν ἀγίαν, μὲ τὴν ἀπάρνησιν ἡμῶν
 αὐτῶν, μὲ τὴν σαύρωσιν τῆς σαρκὸς μας ὅμῃ
 μὲ τὰς ἐπιθυμίας ἢ τὰς ὀρέξεις της. Κάθε
 βλέμμα τοῦ πιστοῦ Χριστιανοῦ πρὸς τὸν ἡ-
 μαγμένον ἢ σαυρωμένον Σωτῆρά του, τὸν ἐν-
 θαρρύνει, τὸν ἐνδυναμόνει. Καὶ, τέλος πάν-
 των, ἐπιθυμεῖ, ὡς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπέθανε,
 οὕτω ν' ἀποθάνῃ πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὰ
 ζῆ μόνον διὰ τὸν ἀποθανόντα ἐξ αἰτίας τοῦ
 Χριστοῦ· ἰδοὺ περίπου εἰκὼν πιστῆ Χριστιανῆ.
 Εἶθε, Κύριε, τὰ προσαρμόζηται εἰς ἐσέ.

Φ. Οὗτοι σου οἱ λόγοι, ἀδελφε, μ' ἔφεραν
 εἰς μεγάλην τῆς καρδίας κατάνυξιν, καθότι
 φανερὰ βλέπω, ὅτι δὲν ἤμην μέχρι τοῦδε
 Χριστιανός· ἀλλ' ἐλπίζω διὰ τῆς θείας βοη-
 θείας τὰ γένω.

Α. Εὐλογητὸς ὁ Θεός! τότε δὲ θέλει χαρεῖ ὁ Οὐρανὸς διὰ τὴν μεταβολὴν σου.

Καὶ σὺ δὲ, ἀναγνώστα, ὁ τοσάκις καυχώμενος διὰ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ καλὰ σου ἔργα, χωρὶς νὰ ἔχῃς τὴν πρὸς Χριστὸν πρέπουσαν πίστιν, πρόσεχε τὸν νοῦν ἡ φυλάττου καλά, διότι αὐταὶ αἱ λεγόμεναι ἀρεταὶ σε εἶναι μόνον ὑπερηφάνεια, κενοδοξία· δὲν δύνανται νὰ σώσουν τὴν ψυχὴν σου. Οὐαὶ λοιπὸν εἰς ἐσὲ ἂν ἀποθάνῃς εἰς τὴν τυφλότητά σε! Εἰς καὶ μόνος μεσίτης μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ὑπάρχει, ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ἐν μόνον ὄνομα ἐδώθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τοῦ ὁποίου ἐμποροῦν νὰ σωθῶσιν.*

Ὁθεν πᾶσα ἡ πεποίθησις καὶ ἡ ἐλπίς σου ἄς ᾗναι μόνον εἰς αὐτὸν τὸν σταυρωθέντα Ἰησοῦν Χριστόν. Ὁ ἀγαπῶν Αὐτὸν ἐξ ὅλης καρδίας θέλει ἐξακολουθεῖ τὰ ἴχνη του, θέλει ζῆ εἰς Αὐτὸν καὶ δι' Αὐτὸν, ὅστις εἰς τέλος θέλει τὸν δωρήσει ζωὴν ἀθάνατον.

ΧΩΡΙΑ ΕΚ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΓΡΑΦΩΝ.

Εἶναι διωρισμένον εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἄπαξ ν' ἀποθάνωσι, ὕστερον δὲ ἀκολουθεῖ κρίσις. (α)

Ἡ ἡμέρα τῆ Κυρίου θέλει ἔλθῃ ὡς κλέπτῃς εἰς καιρὸν νυκτός, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμέραν οἱ Οὐρανοὶ θέλυν παρελθῆ με φοβερὸν κρότον, καὶ τὰ στοιχεῖα καιόμενα θέλουσι διαλυθῆ.

* Π. Ἀπ. 12.

ἂ. Ἐπισ. πρὸς Ἐβρ. θ. 27.

καὶ ἡ γῆ καὶ ὅσα εὗρίσκονται εἰς αὐτήν, θέλουσι κατακαῆ.(α)

Καὶ θέλουσι συναχθῆ ἔμπροσθεν τοῦ ὄλα τὰ ἔθνη· καὶ θέλει διαχωρίσει τοὺς ἀνθρώπους, ὡς ὁ βοσκὸς χωρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ ἐρίφια.(β)

Μετανοήσατε ἔπιστρέψατε, διὰ νὰ ἐξαλειφθῶσιν αἱ ἁμαρτίαι σας.(γ)

Ἐξετάζετε ἑαυτοὺς, ἂν ἦσθε εἰς τὴν πίστιν, δοκιμάζετε ἑαυτοὺς.(δ)

Ὁ τελώνης ἐξάθη μακρόθεν, ἔδεν ἤθελε μήτε τὰ ὄμματά τε νὰ σηκόσῃ εἰς τὸν Οὐρανόν· “ὁ Θεὸς, ἴλασθητί με τὸν ἁμαρτωλόν.”(ε)

Ἐξέυροντες, ὅτι δὲν δικαιώνεται ὁ ἀνθρώπος μὲ τὰ ἔργα τοῦ νόμου, εἰ μὴ μόνον μὲ τὴν πίστιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἐπιστεῦσαμεν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ ὄχι μὲ τὰ ἔργα τοῦ νόμου.(ς)

Ἐπειδὴ ἐδικαιώθημεν διὰ τῆς πίστεως, ἔχομεν εἰρήνην μὲ τὸν Θεὸν διὰ τῆς μεσιτείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.(ζ)

Εἴμεθα ποίημα τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ ἐπλάσθημεν διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὥστε νὰ πράττωμεν ἔργα καλὰ, διὰ τὰ ὅποια μᾶς προπαρεσκεύασεν ὁ Θεὸς, διὰ νὰ προπατήσωμεν εἰς αὐτά.(η)

α-Πατρ. Β. 10.

ι-Κατὰ Λουκ. ΙΗ. 13.

β-Κατὰ Ματθ. κί. 32.

ς-Ἐπισ. πρὸς Γαλάτ.

γ-Πρόξ. Ἀποκ. γ. 19.

ζ-Ἐπισ. πρὸς Ρωμ. ι. 1,2.

δ-β Κορινθ. ιθ. 8, 5.

η-Ἐπ. πρὸς Ἐφ. β. 10.